

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. iii. Q[uod] nullu[m] vitiu[m] pei[us] auaritia: nec amari posse q[ue]
suspect[us] est auaritie: & de duplici fonte liberalitatis:& vter sit potior. &
de considio et gillia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

infortunia amantiū suosq; successus in auditu omniū preconef
 & publicet. Audi cheream occultum da te pamphile corrupto
 rem quid meretrice decepta loquatur egrediens. Num quis hic
 est? nemo est. Num quis hic me sequitur? Nemo homo est. Iā
 ne enumpere hoc licet mihi gaudium? Proch iupiter nunc est/
 profecto interfici cum me possum perpeti. Ne hoc gaudium cō
 taminet vita egritudine aliqua sed neminem hic curiosum iter
 uenire: nunc mihi qui me sequatur quiq; iam rogitando obtun
 dat/cruciet/enecet/quid gestiam: aut quid let⁹ sim/quo pgam/
 vnde emergā: vbi sum vestitum hunc nact⁹: quid mihi queram
 sanus sim an insaniam? Interrogatus hec omnia imo ego te (in
 quit) obsecro antipho vt audias omnia/ audias diem festum:
 iocundum euentum: suauem fortunam: in eum omnibus hy
 storiā memorandam/ & sui quoq; furoris subtexit dolos. In
 summa totius argumenti eo ad presens vniuersa hec arbitror
 posse referri: vt constet pro certo: quia amicitie prostitute fides
 haberi non debet. Nam que venit a sinceritate animi fidelis cer
 ta & fixa est/ que ab archa vel oculis: fluida incerta erronea: &
 deficiente viatico emarcescit. Cum fortuna manet vultum ser
 uatis amici. Cum cecidit/ turpivertitis ora fuga. Omnis enī res
 que in commercium venit/ ab vno transit ad alium & ditiozem
 & auidiozem comitatur emptorem. At foro isto nihil iniquius
 est: quo rem semel emisse non proderit: nisi semper ematur: &
 vbi nisi quisq; rem ab alio venditam vendicat: nisi & ipsi de pre
 cio satis fiat. Quis enim popularem fauorem vendidit? Si pu
 blice est habendus ematur ab vniuersis: singulis enim non licet
 publica bona distrahere. In prouerbii quoq; consuetudinem ve
 nit: quia incauta largitio non habet fundum. Preterea que po
 pularis fauor ad mūera extulit / si forte trasonis more emptam
 celebritatem exigit contumeliis affectum/ honore spoliatum/
 thais altera fama/ & quavis thaide minus fida: a preempto ho
 noris gradu arcet deprimat & repellit. Insultat riuialis: sobrius
 corruptor exultat/ gnato vix submurmurat: dū tamen spes est:
 aut filet omnino si desperat: & ad illos transit: quia ei consilium
 est semper felicioribus adherere.

Uersus:

Q nullum vitium peius auaritia: nec amari
 posse qui suspectus est auaritie & de duplici fon
 te liberalitatis: & vter sit potior: & de confidio &
 gillia.

Capitulum. III.

Polycratici de Curialiu nugis.

Nectamen & si pdigalitas videatur in culpa/locū ar-
bitror auaritie relinquendum. Nullū enim vitiū dete-
rius est: nullū detestabili⁹: presertim in his qui princi-
patum/aut magistratū aliquē in republica gerūt. Nō
enim res ipsa: sed etiam opinio eius vitanda est: & omnino im-
possibile est vt fidelis videat alicui aut amore dign⁹/qui ex me-
rito/apud graues & circūspectos viros auaritie suspitionem in-
currit. Cum vero laus & fauor humanus quasi a duplici fonte p-
ueniat: opere. s. & pecunie facili⁹ est/hec presertim locupleti: sed
illa laudatior & dignior viro forti & claro. Nā que virtutis opera
& industria liberales erunt/quo pluribus profuerūt eo plures ad
benefaciendū habebunt adiutores. Deinde benefaciendi cōsue-
tudine paratiores erūt: & tanq̄ exercitiores ad bene de mult⁹
pmerendum. Si tamen archa suppeteret nihil gloriosius ea li-
beralitate q̄ consistit in donis: maxime cū & socrates vt dicit in
terrogatus quenam esset substātia beatitudinis dignis donare
respondit. Ego quidem socraticam diffinitionem sic interpretan-
dam arbitror vt dignitas in accipientiū necessitate credatur eē
vel meritis. Illis enī qui premeruerūt donare iustum est/ & eis
qui indigent subuenire piū: ita tamen vt id respiciatur in singu-
lis/qd̄ in facie sapientis sine rubore & nota valeat denudari. Si-
quidem cū imitari debemus qui solē suū facit oriri super bonos
& malos/ & pluit super iustos & iniustos. Si enim pauperez hy-
strionē videamus aut mimū/nō debemus vtiq; fouere maliciā/
sed correptam & si fieri potest emendatam/ fraterne charitatis
iure/oportet sustentari naturā. Expedi quidē omni/ petenti tri-
buere: vel affectū mētis vel solatiū charitatis. Interdū tñ incre-
pare pigrū/meretricem/ & hystriionē confundere salubrius est:
q̄ quod exigunt largiri. Quid moror? Quicquid charitas ero-
gat/remunerat a dño. Quod dispēsat vanitas euanescit. In qu-
to confidio saluberrimi exēpli nec sine paruo ipius fructu libera-
litas referente valerio annotata est/qui catheline furore ita con-
stemata republica vt ne a locupletibus quidē debite pecunie p-
pter cumulū p̄cii possessionū diminuti solui creditorib⁹ possent/
cū censies atq; quinq; gies sextertii sūmā in fenore haberet: neq;
de sorte quēq; debitorū suorū neq; de vsura sui pass⁹ est cōueniri:
quātūq; in ipō fuit/amaritudinē publice confusiōis/p̄uata trāq̄-
litate/mitigauit. Oportune mirificeq; testatus nūmorū suorū/
non ciuilis sanguinis se esse feneratorē. Nam qui nūc p̄cipue
fenerationi delectantur cum pecuniam domū cruentam retule

Beatitudinis
substantia est
dignis donare

Matth. v.

Quint⁹ p̄sidiū
feneratoris li-
beralitas.

rum q̄ in probando exultant gaudio/cognoscent/si diligenter se
 natus/consultum quo confidio gratie acte sunt/legere non fasti-
 dierint. Subnectit hinc aggregentinum gilliam quem p̄pe mo-
 dum ipsius liberalitatis precordia cōstat habuisse. Erat opibus
 excellēs: sed etiam animo multo q̄ diuitiis locupletior. Sēperq̄
 in eroganda potius q̄ corripienda pecunia occupat⁹: adeo vt do-
 mus eius quasi quedam munificentie officina crederetur. Illinc
 enim publicis vsibus apta monumenta extruebātur. Illinc gra-
 ta publicis oculis spectacula edebantur. Illinc epularum magni-
 fici apparatus/labentiq̄ annone subsidia oriebantur. Et cū hec
 vniuersis priuatim alimenta inopia laborantibus/dotes virgi-
 nibus paupertate pressis subsidia detrimetorū/ī cursu quassatis
 solatia erogabānt. Hospites quoq̄ tū vrbānis penatibus:tū etiā
 rusticis tectis/benignissime excepti/variis muneribus honora-
 ti dimittebant. Quodā vero tēpore quingentos simul gelensū
 equites vi tempestatis in possessiones suas cōpulsos/aluit ac ve-
 stiuit. Quid multa? Nō mortalem aliquē: sed propicie fortune
 benignuz esse diceres sinum. Ergo quod gillias possidebat: oīm
 quasi cōmune patrimoniū erat/pro cuius salute & incrementis:
 tū agrigentina ciuitas:tū etiā vicine regiones/tum loca e cōtra-
 ria parte sint archas habentia inexorabilib⁹ claustris obseratas
 nonne prestantiorem aliquanto existimes illā impensam q̄ hāc
 custodiam? Deniq̄ quicquid sapientia disponit approbat. Qd
 temeritas presumit: vere laudis fructum nequaq̄ assequitur.

Gillie aggre-
 gētini cōmen-
 dationes in li-
 beralitate pu-
 blica ⁊ puata.

C De duobus naturalibus affectib⁹ scilicet amore iusti & amo-
 re commodi & de sequela corū amore scilicet libertatis & amo-
 re dñandi & de comparatione cesaris & cathonis: & de alexan-
 dro aristotele: augusto & platone & de his qui via deuia ad glo-
 riam pergunt. Capitulum. V.

Vos quidem affectus in homie ab initio extitisse/ sa-
 cre scripture designat auctoritas/appetitū. s. iusti & cō-
 modi appetitū. Quorū alter ī volūtate/alter in neces-
 sitate cōsistit/ & q̄to appetit⁹ iusti qui in voluntate est
 amplius crescit: & tanto melior est & dignus beatitudine am-
 pliori. Nam nimis velle quod iustum est nemo potest: nisi for-
 te quis queat/iustus esse nimium/aut beatus. Porro si appetit⁹
 commodi mensuram necessitatis excedat/vergit ad culpam: &
 cupiditatis conscius vitiorum sibi parat originem. Alter ex-
 go istorum quoniam militat charitati querit que dei sunt: Al